

БҮРЯТ-МОНГОЛЫН ҮНЭН

МПК(б)-гэй Обком, БМАССР-ий Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй
Улан-Удмын Гэрманий орган

192 (3496) 1941 оной августын 16, суббота СЭН 15 МҮНГЭН

НИТИНГЭЭ ДАЙСАНТАЙ ЭСЭРГҮҮ ТЭМСЭЛДЭ ЖАГСАГТЫ, БҮХЫ СЛАВЯНУУД!

Хүн түрэлтэй хорото дайсан
Гитлеровскэ Германияда эсэргүүтэй советскэ арадай эсэгэ
хэмтэглэлтэй агуу хэргэ дайны
фашизмээр дарлагданан
оронуудайх олон миллион
хүн арид шанга тэмцэлдэ эл-
лэж жагсааба. Фашистууд
Советуудай орондо лог-
орита эрэлтээр довтолон оро-
но, СССР-ы бусад хайаахад
Чехословаки, Польшын,
Югославин ба баша баша ара-
дые булжмтаран дараахад
Украинска, белорусска,
аравууды ба советскэ гүрэн
архы бүхы аравуудые мөх-
лэе тархахын гэжэ ханахан
Эвнэе бүтэхгүй! Сүлөөд
урай советскэ арадай баатар
тэмцэл хадха Советскэ
дэлхийн бүхы оронуудайх
хүндий дурд нийтлэе үс-
сэе гэднэ. мүн фашизмээр
дарлагдан аравуудай зүрхнүүд
сүлөөлэлтэй бата найдаба
хүрүүлэ.

Советскэ арада хандуулаха
дэлхийн 3-н үдэр нүхэр Сталин
хэлээн үгсүдэй үнэн зүб
башыны бүрин тодорло. «Бидэ-
гэжэ нүхэр Сталин хэлээ нэн-
дэ агуу хэргэ дайнда Европын бй
мүшкын аравуудай зүгнөө, тэрэ
мүн, Гитлеровскэ эхлэлтэй
бололтологдонон германска
архы зүгнөө унал союзнүүд
байха гэшаби. Эгээг оро-
ноо эрхэ сүлөөтэй түлөө ма-
дйл болбол Европын ба
мүшкын аравуудай бөө даанхай
дэлхий түлөө демократическа
сүлөөтэй түлөө тэлээрэй
хэлтэй нэгдэн нийлэхэ байн.
Энэ хадха Гитлерий фашистска
архы зүгнөө хэлэн бололто-
ло ба бололтологдонон аюулда
хүрүүлэ. эрхэ сүлөөтэй түлөө
мүн аравуудай пагатамал
эрт болохо гэшнэ».

Гитлеровскэ Германияда эсэргүү-
тэлдэ харилсан дэмжэлсэхэ
дайла дэлхийн хойр томо
архы зүгнөө СССР ба Англи
хэлтэй аравуудай харилсан
хэлтэй хэлсэн болбол ан-
глистска нэгдэлтэй фронтын
үлсүлэлтэй гэрлэ болоно.
Энэ СССР-ий правительств ба
американы республикын, Поль-
ны правительствын аравуудай
хэлтэй баталагдан хэлсэнүүд
дэлхий антифашистска нэгдэл
фронтын баатарлаг хэлтэй бай-
нэ харуула. Гитлерий фа-
шистска архы зүгнөө бололто-
ло ба бололтологдонон аюулда
хүрүүлэ. эрхэ сүлөөтэй түлөө
мүн аравуудай антифашистска
фронтон бүхы оронуудай
хэлтэй хэлэлдэ. Антифа-
шистска нэгдэлтэй фронтон
славян аравуудай союз түлхэ-
дэ үлсүлэлтэй элсэхэ ёстой. Энэ
фронтон орол, украинска аравууд,
чехословаки, Польшын, Юго-
славин аравууд хабаагдахы.
славянска бүхы газар ороной
үлсүлэлтэй гэрлэ буу байн, фа-
шистска бололтологдонон эсэргүү-
тэлдэ жаман бодож бай-
нэ августын 10 ба 11-д Моск-
ва бололтологдонон славянска
мүн бүхы славянска аравуудай
хэлтэй нэгэн хангай мэлээр
элсэхэ тодор гэшаби харуул-
на.

Славянска аравуудай хүлжэл-
хэлэн ондоо оронуудай элсэхэ
ябайн бололтологдонон хаань
хэлтэй: бүхы славянска
хэлтэй хорото дайнда, Гитле-
рскэ Германияда эсэргүүтэлэн
хэлтэй нэгдэн нийлэхэ холбо-
лос фашистска дарлагдана, бо-
лолтологдонон сүлөөлэлтэй
эсэргүүтэлэн, сүлөөлэлтэй
тэмцэл болбол бүхы при-
дэ хэлтэй нийлэхэ нэгдэл
хэлтэй хэлэлдэ, славянска
архы зүгнөө элсэхэ хэлтэй ба
ондоо ороной орол арада
хэлтэй хандуулагданхай.

Дарлагдан ахадуу славянүүд
архы зүгнөө, бүхы славянска
хэлтэй хабаагдахы гэрлэ та-
хилгаар үлсүлэлтэй тунхаг-
дан хадхалаа соонь—нэгд-
лэ хэлтэй гэрлэжэ, славянска
архы ба бусад бүхы ара-
ды Гитлеровскэ дээрлэлтэй

ТҮРҮҮ БЭШЭГ: Нитингээ
дайсантай эсэргүүтэлдэ жаг-
сагты, бүхы славянүүд!
СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОО
(1-дхи нюурта);
1941 оной августын 10-д
Москва бололтологдонон
митинг дээрэ славянска аравуудай
түлөөлгөшдэй хэлээн үгсүд
(2-дхи нюурта);

МУНӨӨ ДЭРЭИ НОМЕРТО:

Москвада бололтологдонон
ска митинг (2-дхи нюурта);
А. ХАХАЛОВ.—Шанэ ургаса
хурялгыне большевистскээр эм-
хидхэхэ (3-дхи нюурта);
Убнэ хурялгын эрхмүүд (3-
дхи нюурта);

А. ЯСКОВ.—Пунинцуунай
тоон ургана (3-дхи нюурта);
Молхууд тарялан дээрэ га-
ража байна (3-дхи нюурта);
КУРГАНОВ.—Шанэ ургасаа
гүрэнгэ таряа гушаажа захалаа;
Советско-американска харил-
саанууд (4-дхи нюурта);

Оборонны фондо (3-дхи нюур-
та);
Х. НАМСАРАЕВ.—Уманарив-
цүүдэй бүлхэртэ тулалдана (4-
дхи нюурта);
Б. ГАРМАЕВ.—Агитационне
хүдэлмэри найнаар табигданхай.
(4-дхи нюурта).



Уланурагша П. Мальковай зураг.

БЕСПОЩАДНО УНИЧОЖАТЬ ФАШИСТСКИХ ДИВЕРСАНТОВ.

(ТАСС-эй фотохроника).

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОО

(АВГУСТЫН 13-НАЙ ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ).

Манай сэрэгүүд болбол агуу-
стын 13-най үдэр Кенсольскэ,
Старо-русска, Смоленскэ, Бело-
церковскэ зүгнүүдтэ дайсада
эсэргүү байлаанууды хээ. Ма-
най сэрэгүүд хадхэн үдэрэй
саана Смоленскэ городоо гара-
хан байгаа.

Манай авиаци хадха дайсанай
сэрэгүүдтэ сохилтогдонон хээ
хүлжэлхэн ба тэрэнэй аэродро-
муудта довтолсон байнэ.
Августын 12-ой үдэр немецкэ
43 самолет үгы хэлдэ. Манай
гээтэ—35 самолет.

Балтийн далайда унан доогуур
ябайн манай ондого 15 мянган
тоно уна түрхэ шадалтай не-
мецкэ танкерые шэнгээн байнэ.

Советскэ авиаци Добружэ дээрэ
ахадхэ хэлэн хэлтэйгээр
ээлжээтэ провокационне мэдээ-
лээ финскэ радио августын 13-д
дэлхүүдэн байнэ.

Гитлеровсүүдэй захяаар
финскэ радиогой дэмжүүлэн энэ
хуудай хуурмар мэдээсэлые буруу-
шаанайншы хэлэггүй. Добружэ-
дээрүү советскэ ямаршые само-
ледой нийлээгүйн элсэ.

Наяхан, улан тугта Балтий-
ска флотой кораблюуд ба ами-
ци болбол дайсанай торшондэ 4
катер ба хэлэн транспортнууды
үгы хээ. Түрүүшын транспортны
катернуудай довтолжо байнэ
үлсэ, хоёрдохи транспортны буу-
далаа дорхоо мултаран гарахы
хадхэн байнэ. Гэшнэ, энэ үлсэ
байлаанай бодож байнэ газар
дээр советскэ самолетууд хар-
даба. Немецкэ зенитүүдэй хүсэ-
тэйгээр буудаланые муртынэ,
манай самолетууд болбол фашист-
нуудта зоримтойгоор довтолсон
байгаа. Транспортны ябайн га-
зарта хүсэтэ тэрэлтэ болохо
улан нийлэ тийшэ сэтгэлхэн
сасарба. Хэдхэн минутын үн-
дэр байхад хара утан таража,
далай дээрэ транспортны бутар-
хайнууд, нефтийн хара булжигр
улан дээрэ харагдажа байгаа.

Мүн тэрэлтэн дайсанай ка-
тернуудые зугадажа шадалгүй.
Байлаанай газарта ерөн манай
минимосец болбол дайсанай нүгэ
катерые сэхэ буудалгаар үгы
шэнгэбэ.

Украинада ябууланууд хээ
байнэ партизанска отряднуудай
батар зоримтой бооцууд болбол
немецкэ фашистска архын эрхм
зүгнүүдтэ эсэргүү туйлай хүсэ-
тэй сохилтогдонон хээ байнэ.
Белоцерковскэ зүгтэхэ М. райо-
ной колхозникууд хаяхан эм-
хидхэн бүридхэн партизанска ба-
ган отряд хадха 8 үдэр соо дай-
санай 7 танк, 2 мотоцикл, 30
таран фашистууды үгы хээ.
Р. райондохы мурдэ хүдэлэн
табиан хуурые дайсан ээлхэн
ба энэ хуурые дээрүү манай эр-
хээр танкетанүүдэй ерэхээ урил
тэрэ хуурые хандарна. Тус рай-
ондо фашистуудай сэтгэл
дахиха аргаш барагтахан бай-
нэ.

Советскэ шилүүд болбол
агаарта ба аэродромууд дээрэ
дайсанай авиацида хатуу сохил-
тогдонон хээ. Оренто Холзак-
вой частини истребитель-летчи-
гүүд болбол дайсан 45 үдэрэй
туриша соо дайсанай 118 самоле-
дые бутэ сохил унагадан байнэ.
Немецкэ 30 таран самолет аэро-
дромууд дээрэ унахы тогто-
лоо. Ахадхэа лейтенант. Сто-
ржаков гэгшэ фашистска 8 са-
молет, лейтенант Чирков—7 са-
молет, лейтенант Борзов—5 са-
молет бутэ сохилон байнэ.

Капитан Грешанов авиацион-
но подразделени тагнуулд
хадха дайсанай хоёр аэродром
элүүлхэн байнэ. Бомбодох
дабары абад, летягүүд Греша-
нов, Гордеев, Борзов байнэ
Рыковай дүрбэн самолет нийлэбэ.
Далхадхара амжалттайгаар
дүүргэ. Аэродром дээрэ 7 само-
лет үгы хэлдэн ба 20 самолет
бомбин хэлтэрхэйгээр гэмт-
лэн байнэ. Хоёрдохи аэродром
дээрэ дайсанай 5 самолет бутэ
сохилгөө. Манай самолетууд
гээтэгүүгээр өөрынгөө базадэ
бусажэ ерөбэ.

Полковник Морозовоор хүтээ-
рилгэдан летягүүд дайшахы
ябуулануудай 40 үдэрэй турша
соохы агаарай байлаанда дайса-
най 71 самолет бутэ сохилон ба
12 самолетые аэродромууд дээрэ
үгы хэлэн байнэ. Тус союд-
ненин эскадрильянуудай нэгэ-
нийн фашистска 13 транспорт,
сахуулай нэгэ эсминец, торпедэ
зураган катернуудые унада
шэнгэбэ.

Житомирскэ областин Яна-
Рубинка тохонине немецүүд
ээлхэн байгаа. Гитлеровскэ
алдуурад болбол амгадан ажа-
хуулан үбгэл, хүшлэл, хуульгэ-
хэлэн үдэрэй турша соо эрхм
мухайгаар зоримон, хоолон
байнэ. Энээн тухай нүгэр Д.
гэгшын командад партизанска
отряды бооцууд мэдэл, тохон
гэнтэ сүмэрэн орожо, ойро зуурын
байлаанда 7 фашистые тэрэ тоо
соо нэгэ офицерые алажа, нем-
цкэ буурууды, 8 мотоцикл бул-
абабэ.

Житомирскэ областин Поти-
евска райондо байлаанай үдэ
Улан Архын частнууд Тростя-
нскэ мурнай хуурые үгы хэлэн
байнэ. Фашистска сэрэгүүд шэнэ
хуурые байгуулахы тулалда ба-
ган хүсэ гаргажа, нилээд эхэ
сатны гэгшэн байхы юм. Мельни-
ска тохонной райондо эмхидхэн
бүридхэн партизанска отряд
энээн тухай мэдэл, хуурын са-
хуудла шангаар довтолхон ба тэрэ
хуурые үгы хээ. Тохоннуудай
нэгэндэ байнэ партизанууд бол-
бол хүдөөгэй старостын улаан
дүүргэлхэ фашистнуудгаар та-
бигдан кулак Ласовскэ гэгшые
буудан агадан ба немецкэ сэр-
гүүдэй байнэ газар тухайда хэ-
дэ хэлэн үнэтэ мэдээнүүдые оло-
бо. Манай авиаци болбол тэрэ
мэдээнүүдэй үндһөөр немецкэ
дивизион ба мотомехполкын по-
зицие амжалттайгаар бомбодоо.

Германска архы элэлгэдан
советскэ районнуудта фашистууд
дээр хэлдэн эрхм мухай
дээрмэлтэ тухай шэнэ шэнэ
мэдээсэлүүд үдэр бүри ороно.
Уманска зүгтэхэ Берестовскэ
тохондо сүмэрэн оронон нем-
цүүд болбол шотогай бүхы эхэ-
нэрүүд ба басгаанта хүсөөрөө
болон байгаа. Энэтэй колхоз-
никууд Ульяна Рыболова, Елена
Кожушк гэгшэлые фашистскэ
офицернууд бүдүүлг мухайгаар
харагтайгаар нүүлээр буудажэ
алахан байнэ.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОО

(АВГУСТЫН 14-НАЙ ҮГЛӨӨНЭЙ МЭДЭЭСЭЛ).

Августын 13-ай хүни фронт-
нууд дээрэ шухала ямаршые ху-
билалта болоогүй.
Манай авиаци газарайнгаа сэр-
гүүдтэй хамта дайсанай мото-
мехчастынуудта, яоган сэрэгүүдтэ
ба тэрэнэй аэродромуудта сохил-
тогдонон хэлтэе үргэлжлүүлэн
байнэ.

Нүхэр Еременкин командад
артиллерийскэ полк шухала удха-
таб Н. пунттые хамгаажэ бай-
ба. Ой дотор, манай позицида
ойро шадар, немецкэ танкнуудай
сугларжа байнэ тухайда үдэл-
хэн манай тангууд элхэхэн
байгаа. Дайсанай хүсэн тухайдэ
мэдээнүүдые абажа, манай пол-
кын батарей тэрэ дэри хүчин
байлаанда бэлдхэбэ.

Дайсанай машинанууд хүн
боломсоор довтолхо зорилготой-
гоор, капитан Глушечкин подраз-
деленин июгудамалтоо буурууд
тээнэ сэхэ дахихан байнэ. Со-
ветскэ артиллеристнууд болбол
дэисание 400—500 метрын ха-
раан соо орууланайнгаа нүүлээр,
нэгэн доро хэдэн томо буурууд
бууджа. Курашевский ехэ буурай
расчет ойрохоо зуура 3 танк бутэ
сохилон байха юм. Гүрбэн мани-
нынгаа хорхонине харахадэ,
тэрэнэй хойнохоо нубарш ябайн
немецкэ танкынууд минута зуу-
ра ябадалаа намдуулба. Тэрэ
хамбаагаар дайсанай үшөө 4 танк
үгы хэлдэн байнэ. Манайхууд
буудалга хадха фашистууды
эсэлэн ахиртуула. Тэднэр эгсэ
зүлжээ эрхэжэ дахилхы, мүн
ла артиллерийскэ полкын баруун
флангын шадамгаар июгудан
батарейдэ буудалжа. Немецкэ
машинанууд хадха советскэ хоёр
батарейн хайн сагзалса бололон
байнэ.

Немецүүд хүсөө шэнэлхэн, со-
ветскэ артиллерийскэ батарейдэ
дахилжа довтолхон эдэ гэг-
тэл үзэжэ сухарна. Хэдэн час до-
тор үргэлжлэн байлаанай эсэ-
тэ фашистска 32 танк үгы хэл-
хэн байнэ.

Капитан Зеркалинай подразде-
лени болбол дайсанай тым дотор
амжалттайгаар ябуула хөнэ. 3
неделин турша соо немецүүдтэ
эсэргүүсэн 16 дахин дайлагдаба.
Энэ байлаануудай эсэстэ фашист-
ска 12 танк, 23 автомашина, 22
эхэ буу, 16 пулемет, горючий
10 пестерн үгы хэлдэ. Эдэ
хоолой зүйлүүдтэй 9 апаан, 19
пулемет, 300 үлүүтэй винтовка
булган абажа, нютгай партиза-
нуудта хуварилан үлхэн байнэ.
Байлаанай үлсэ немецкэ 550-
наа дээрэ солдууд ба офицер-
нууд алагдаа. Хуудэ бууруудай
дивизион абууд дулаа байлаанда
орожо, мэргэн буудалгаар дай-
сание бутэ сохилжэ ахылэ. Ту-
лаанай үлсэ манай дивизион-
лине немецкэ 3 самолет довтол-
хон байгаа. Унахан бомбонуудай
тэрэлтэнэ хомоннууды тэлэн
хилхэн шатажа, дивизиондо эхэ
аюул тохололдоо байба. Тинхэ-
дэн, ахадхэа полкитар Опиалэ,
шатажа байнэ галые шингелэ-
жэ унтаргажа, хомоннууды ба
нүхэдэйнгөө ахи нахы абархэн
байнэ.

Ахадхэа лейтенант Лихаче-
вой ротын бооцууд болбол баруун
зүгтэй фронтын Энскэ участка
дээрэ нахан фронт дээрэ асар-
дан резервын батальонно не-
мецкэ булг солдуудые нэлдэ
абган байнэ. Шендэ абганан
солдууд Л. Краус ба И. Эльзе-
сэр гэгшэд германска резервууды
тылхэ фронтло асарха яба-
далые немецко-фашистскэ сэр-
гүүдэй ара талда дайлагдажа
байгаа советскэ партизануудай та-
налдуулжа байнэ тухай хэлээн
байнэ.

«Манай батальон.—гэжэ Краус хэ-
лэнэ.—Варшанаа фронт түрхтэй
бүхы замдаа советскэ партизанууд
дай довтолгоо дайрагдан бай-
на. Батальон хадха замай нүүл-
шын 100 километрын участок
дээрэ илангаа эхэр гэмтэ. 3
порядто хонононойнгоо нүүлээр
үлсгөөр автоколонно ой соогүүр
дахилжа ябаба. Түрүүшын маши-
ны гэгтэ яма оруу унахан бай-
на. Энэ үлсэ ой соогоо пудеме-
доор бууджа эхлэхэ нэн. Байла-
андаа немецкэ 28 солдат ала-
гдан ба 6 солдат хүдөөр шар-

Ой соогүүр гараад, автоколон-
номнай мурдэ хүрэн байнэ.
Мурдэ хүдэлэн табиган хуурые
хандаргадан байгаа. Хуурые
нэгдэн табиха үдөөнэй биднэр
советскэ мурто партизанууд
бууджа, биднэй хажууда байнэ
машиннаа хэдэн солдууд ба
нэгэ офицерые алаа нэн. Хуура
ёшотой пунттайа 25 километр
ябахагтайн автоколонны 2 ми-
номедоор буудла нэн. Машиндой
түрүүшын хомолдо дайрагдажа,
түрүүлэн ябайн машина шатайн
ба хоёрдохи хомонини 14 солда-
лые алахан байнэ. Партизанууд
болбол танк бууджа хоёр ехэ
буугаар ба станково пулемедууд-
дэр биднэрэй буудалга эхлэхэ-
дэний гэгшээрэ сухаргдан байгаа.
Энэ байлаанда биднэр олон сол-
дууддаа алуулжа ба шархатуулжа
гэгшэн байнэ. Ашаанай 11
машинна галдагдажа ба гараан
газарнаа хүрэхэ пункт хүртэрэ
манай батальон 160-наа доошо
бэшэ солдат, 6 офицеры алуул-
жа ба шархатуулжа гэгшэн бай-
нэ».

Ажалта арадай хайн дураара
мунга, зөөри оруулалтын үндэ
нуури дээр ололхон оборон-
ны фонд байгуулахын түлөө бүхы
арадай хүлөөл—советскэ пат-
риотизмын шэнэ гайхамшата
эсхэлүүлэй нэгэн болоо. Бүхы
орон дотор бололон олон тооной
митингүүд, сугалсанууд дээрэ
хүдэлмэришэд ба абахагшад
болбол дайдай дүүрэтэр оборонин
фондо өөлхынгөө салн хуви-
нэй боломжтой хубие үтэхэ гэгшэн
шидхэбэринэ нэгэн дуугаар аба-
нан байнэ. Мүн ние шийдхэ-
рилүүдые москвоке «Красный
пролетарий», «Динамо» заводууд-
тэ, Ленинградска «Большевик»,
«Электросила», Кировой нэрмжэ-
тэ заводуудта, мүн ороной бусад
оломжон эмхээрғануудта,
предприятиинуудта абаган байх
юм.

Хүдэлмэришэд ба абахагшад
болбол гансхан салн хүлхэнэ
мунга оруулалтаар хазарлаггүй.
Үлсрөө үдэртэ зүлсүүдые оруу-
лалга ололхон. Хэдэ ямага ту-
лан хүдэлмэришэд ба абахагшад
эхэ оройнойго оборонин фондо
өөлхынгөө нөөсэлтэнүүдые, алтан
ба мунгэн алаанууды, гүрэнэй
урихалжын облигацинуудые ту-
шаана. Кузнецкэ металлургическа
заводой доменно цехай начальни-
к нүхэр Борисов гэгшэ оборонин
фондо 2 мянган түхэрм мунга,
эрхм хүдэлмэришэд түлөө шагнал
буудан абаган хүнтэн машиннаа
үргэн байнэ. Камчаткын Пен-
жинскэ районой арадай багша
нүхэр Лубченко оборонин фон-
до 3 мянган түхэрм мунга оруу-
ла. Хэдэн зуу мянган хүдэлмэ-
ришэд ба тэрэй эгэн эхэлүүлү
болбол алтан мунгэн зүүхалхүү-
дые—бөлхөт, нийхэ гэгэ мэргэ
тушаана.

Оборонны фонд байгуулалгы
холохоо тархалд халуунаар
утгаа. Колхозникууд болбол обо-
ронин фондо мунга, таряа, үлс-
гэ, нү, тобо, маха, мал үргэхэ-
гэднэ, мүн бусад эдэ хоол ба эд
зөөри оруула. Сумска областин
Сталинэй нэрмжэтэ колхозойн
болбол дайдай дүүрэтэр нара бу-
рилд хүн бүхэнэй хоёр ажагта
үдэрэй саттэй зөөри оруулжа бай-
хээр шийдхэбэ. Орджоникидзкэ
нэрмжэтэ артелиникхй оборонин
фондо 50 центнер шеница, 50
центнер овощ тушааба. Киргиз-
скэ ССР-эй Джалал-Абадска обла-
стин колхозууд эхэ оройнойго
оборонин фондо хэлэн зуун
центнер таряа тушаажа. Наяхан,
«Кини-Михайл» колхоз таряа тоо-
нан улаан ашаа амхидхэн ба
оборонин фондо хэдэн мянган
дур эрхм шахартай таряа ту-
шаан байнэ.

СССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Летчик-истребитель младша лейтенант Виктор
Васильевич Талалихинда Советскэ Союзай Геройн
нэрээрэгэ олгохо тухай

Германска фашизмтай тэмсэлэй фронт дээрэ командованин
дайшахы дабаринуудые жэлсэтээр хуурыгээ зуура, шэн зориг
ба геройство харуулханын түлөө Ленинэй орден ба «Алтан
Одон» медаль баруулагтайгаар летчик-истребитель младша лей-
тенант Виктор Васильевич Талалихинда Советскэ Союзай
Геройн нэрээрэгэ олгохо.

СССР-ЭЙ Верховно Советэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН
СССР-ЭЙ Верховно Советэй Президиумэй
секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1941 оной августын 3.

Дарлагдаһан ахадүү славянууд та!

1941 оной августын 10-да Москвада болоһон бүхэславянска митинг дээрэ славянска арадуудай түлөөлэгшээрэй хэлэһэн үгэнүүд

Фашизмые үгы хэхын тулада бүхы славянска дэлхэй нэгэдэхэ ёһотой

Ородой уранзохёолшо академик Алексей Толстойн үгэнөө.

Славянууд! Ородууд, украинчууд, белорусууд, полягууд, чехууд, словагууд, сербнууд, хорватууд, македончууд, черногорчууд, болгарнууд, словенчууд, закарпатска украинчууд, — энэ ган урта ахадүү славянска хэлэнүүд дээрэ хэн хэлэнбэ, тэдөөр бүгэдөөрөө, өөрингөө бөө даанги байдалтай түлөө, өөрингөө үндэһэнэй культурын түлөө, амгалан тайбан ажалай эрхын түлөө тэмсэгдэ!

Гитлеровска дарлагтаһаа тургэһөөрбэ эсэслэн сүлөөрхын тулада бүхы славянска дэлхэй нэгэдэхэ ёһотой саг тулажа ерээ. Зорилго ба эрмэлзэлтэмнай нэгэл байна — энэ хадаа гитлеровска арминуудыс бута сохило ба национал-социализмын бүхы сэрэгэй-булмтаралгын системые үгыһалгэ болоно. Славянска, мүн тэрэшлэн бидэнтэй хүршэ арадууд, гүрэнүүд ба бусад бүхы арадууд өөһөдөөсөө гүрэнтэй байдалтай эрхэ соо амгалан ба энхэ хүжээлэй гэжэ эрмэлзэнбиди. Панславизмын үзэл суртал хадаа тон реакционно, тэрэһэнбэ гадна, арадуудай тэршэ эрхэдэ, гүрэнүүдэй, арадуудай национальһаа хүжээлгын үндэр дээдэ зорилгонуудтай тон харша лбадал туладан бидэнэр эрид ба хатуугаар буруушаанабди. Манай зорилго юуб гэхэдэ, бүхы хүсээс нэгдхэн, немецкэ фашистуудай дарлагтыс ямаршэ сэнгээр үгыһалгэ лбадал болоно.

Фашистуудһаа гамхайра хүлээхэ бүри аргагүй. Гамхайра үгы гэшэ. Игэн-тигэн, номго-хоноор, бөө мэдэгдүүлгүгөөр энэ сагыс үнгэрэхэ гэжэ ханан хүн хөөр эндүүрхэ байна, ушарын, фашистууд хадаа номгохон хүнүүдэс хурган сох мэтээр няз дахаа байна. Славянни! Шини орон дотор, шини гэр соо, хубита газар дээршнн боготые эзмдэгшэ — эзэн болон булажа ороһон боготолошодто забүүрхэлээр зүрхэншнн соробхилоо. Шини сэдхэл агүүхэ ба баатарлгй хэрэгүүдэс бээүүлэгшнн нангнн забүүрхэлээр дүлэтэжэ байна.

Олон миллион славяннууд — худэлмэршлэд, тарышад, интеллигенци болбол бүри ехэ ба улам ургаһан нэгэдэмэл ханалтайгаар жагсажа, сэрэгэй фашистка машиныс наатуула, хорлохо, хандаргаха, үгыһалгэ ёһотой.

Ухал үүсхэгшэ немецкэ зэбсэгэй хорьһон галгажа шадамар аргануудыс олоһон чешскэ худэлмэршлэд баатаршалга тухайда бүхэлдхэй мэдээл байна. Тэрэшлэн польско, черногорско, сербско, македонско партизануудай баатаршалга тухайда бүхэлдхэй мэдээл.

Тус тэмгэнэ хэдэн арбаа, зуугаад миллион хүнүүд ябуулажа байна, энэндэ олон миллион хүнүүдэс хандуула хэрэгтэй.

Мүнөө хүлээлгнн, бодолоо намуурагын саг бэшэ, мүн лэ удааралгын саг бэшэ! Славянска арад бүхэн — өөһөдөөсөө үенүүдэй сүлөөрэгшнн, бөө даанги байдалтай ба амгалан тайбан жаргалай нэрлээ нитэ ба нэгэдэмэл.

Сүлөөлэгдхэн славянска дэлхэй мандаг! Манай хүсэнтүгэдэр союзнища — Великобритания мандаг! Фашистка эсэргүү тэмсэгшэ дэлхэй бүхы оронууд ба бүхы арадууд аяна һууг, мандаг!

Сүлөөлэгдхэн славянска дэлхэй мандаг! Манай хүсэнтүгэдэр союзнища — Великобритания мандаг! Фашистка эсэргүү тэмсэгшэ дэлхэй бүхы оронууд ба бүхы арадууд аяна һууг, мандаг!

Сүлөөлэгдхэн славянска дэлхэй мандаг! Манай хүсэнтүгэдэр союзнища — Великобритания мандаг! Фашистка эсэргүү тэмсэгшэ дэлхэй бүхы оронууд ба бүхы арадууд аяна һууг, мандаг!

Сүлөөлэгдхэн славянска дэлхэй мандаг! Манай хүсэнтүгэдэр союзнища — Великобритания мандаг! Фашистка эсэргүү тэмсэгшэ дэлхэй бүхы оронууд ба бүхы арадууд аяна һууг, мандаг!

Сүлөөлэгдхэн славянска дэлхэй мандаг! Манай хүсэнтүгэдэр союзнища — Великобритания мандаг! Фашистка эсэргүү тэмсэгшэ дэлхэй бүхы оронууд ба бүхы арадууд аяна һууг, мандаг!

Москвада болоһон бүхэславянска митинг

Августын 11-эй үдэр бүхэславянска митингнн түгэхэлэй хоёрдохи заседани болобо.

Тус заседани украинска уранзохёолшо, академик Александр Корнейчук нэгээ.

— Мүнөө хоёрдохи жэлэй туршаа — гэжэ хэлэбэ, — германска дээрмэдэгшэ болбол манай үе наһанай славянска газар нутагудыс тоножо, гороудуудыс һүйдхэн хандаргажа, худэл тосхонуудыс галдажа байна.

Эрхэ сүлөөдэ дуратай украинска арад болбол фашизмда эсэргүү дайнда баравда жагсаба. Ородууд, украинчууд, белорусууд агүүхэ Советскэ Союзай бусад арадуудтай хамта, гэр гарһаа барилсан Гитлерэй шалэгдэл сэрэгүүдэ айтхатар хатуу сохилто гүһэн ба германска арми илагдашагүй юм гэһэн хуурмаг наһалынь бута зада сохилой байна. Фашистка алууршад гэгшэһэн газарын гал туймэртэ шатажа байна. Фашистнарыс баатар Улан Арми хла сохино, тэдэниш аадарта партизанууд удыршэ һуһишэ хла сохино, дайсаңда нэгэһыс минута соо амар заа үзүүлнэгүи.

Ахадүү славяннууд! 40 миллион украинска арадай үмэнһөө би болбол манай хорото дайсан — немецкэ фашизм ба тэрэнэй худэлмэршлэд эсэргүү тэмсэгшэ жагсаахар нэгэдэгшэ гэжэ таанарыс урналба! Фашизмда үхэл!

Уданыс польско уранзохёолшо Ванда Василевскаяда үгэ үгэнэ.

— Полягууд, — гэжэтэрэ эхэнэр хэлэбэ, — манай газар нутагыс дайсан тоножо хоорондуула. Польско тарышад аянууһан дөрвөнүүдэс шатажа үгэнэн болгоо, худэлмэршлэдэй ажаллажа байһан гороудуудыс һүйдхэн хандаргаа.

Советскэ Союзай газар дээрэ польско арми биш болгодожо байна, тэрэ хадаа Улан Армитай гэр гарһаа барилсан манай орой дайсаңда, славяннуудай ба хүн гүрэлтэнэй дайсаңда эсэргүү тэмсэгшэ жагсахан.

Полягууд! Коперник, Ипкевич, Шопен, Костюшко, Ярослав Добровский, Людвиг Варынский гэгшэдыс дэлхэйг үгэлһэн манай арад хадаа боготло-арад болохогүй! Дайсанни польско газар дээрһэнэ намна!

Бүү зэбсэг баритгы! Илалтын үдэр ойртожо байна! Белоруссин арадай поэт Янка Купала гэгшэ белорусска арадай үмэнһөө халуун баярыс хүргэн, нийтин дайсаңда эсэргүүсн хайра гамгүйгөөр тэмсэхынь уралаһан үгэ хэлэбэ.

Славянска бусад арадууд мэтэ, гэжэ — тэрэ хэлэбэ, — минн түрэл Белоруссин зарим хуһын хэрэгшэ муухай фашистуудай эрлинг ашануудта зобожо байна. Аянаһууһан гороудуудыс бомбодолго, үдэг хүршэдыс, үхлүүдыс ба эхэнэрүүдэс эрлинг муухайгаар сохило, худэл тосхонуудыс галдажа — эдэ бүгдыс минн арад нидөөрөө хараба. Зүгөөр ямаршэ эрлинг ашануудыс манай арадай германска эсэргүүсхэгшэ даража шадангүи. Белорусска арад болбол Советскэ Союзай бусад арадуудтай нэгэн хамта Улан Арминн зэргэдэ жагсажа туладалаа гадна, дайсанай тылдэ хайра гамгүй хатуу тэмсэл ябуулна. Дайсаңда аяна шэхмэхыс тарышталха, үдэлмэхыс үһа үлөөнгүйгөөр тарышад болбол ой модоруу ороно, дайсаңда зорингойгөөр добтоно.

Гитлерэй дээрмэд Итали ба Венгрия фашистуудыс худэлэн Ясепад, Югославие зэриг муухайгаар бажууба. Белград гора хандаршангүй. Энэ горото аянаһууһан 32 мянган хүмшэ түрүүшнн үдэрүүдтэ хюдажа алаба. Югославска гүрэн болбол немецкэ, италянска ба венгерскэ фашистуудай хоорондо хубаагдан дээрмэдэгдхэн байна. Гүрэн һарын туршиһа 80 мянга гарын сербнууд хюдагдла.

Засаг барилшадныс эхэ орондоо урбажа Гитлертэ худалдагдһан Болгарияда германска булмтарануудай һаарта бажуудгашанхай.

Гитлеризм гэшэ наһагата славянска арадуудыс өхөөр Үзэн аладаг байна. Германска фашизм муухай мэхэтэ түсэб болбол славян арадуудай үе наһан соогоо элэжэ байгаа газарынь хүсөөрөө булаһан ажажа, немецкэ барон ба помещикуудэй гартэ, италянска ба венгерскэ ноёдто үгэжэ, славяннуудыс хатын барлаг боготол болгохо гөһөн байна.

Германска фашизм хадаа славян арадуудыс хюдажа дууһаһаа гараа отто татангүи. Гитлер ба тэрэнэй фашистка алууршад «славян арад түмэниш зэбсөл үгы хэлэ ёһотой» гэжэ элэжэ хэлэбэ. Славяннуудыс үгы хэлэ гөһөн шүбата түсэб үлгэрлэшгүй хатуу хэрэгшгөөр бээлүүдэгжэ байна.

Европодохи эгээ болбосон ба ажаллаһа оронуудай нэгэн болохо Чехословакия германска фашизм болбол хэдэн хайг болгон наһагад боготолһолһон байна. Славянска арадай нилээд өхэ газар венгерскэ помещикуудтэ болг болгон үтэнхэй. Иимэ үйлэ хуби Закарпатска Украиннын арад зөлто тууда. Зуун мянгаадһаа дээш чех, словак, карпато-украинецнууд түрмэ ба концентрацион лагерянууд соо хабхагланган зобож байна.

Германска фашизм болбол Польско республикыс үгы хээд, жэл хадаа соо 3 миллион шахуу полигые хюдажа дууһаа. Гитлер хадаа Град ба Вольфсберг гэжэ австрийска гороудуудта «барлаг боготолһуудай рынок» эхидхэжэ, немецкэ помещик ба фабрика заводой эзэдтэ польско тарышан ба худэлмэршэдыс аралжан дайлаһа.

Полягууд, чехууд ба сербнууд болбол манай бүгэднн дайсан — гитлеризмдэ эсэргүү тэмсэгшэ жагсан үдэр эрхэ бүри һүртэй шангаар тэмсэжэ байна гэжэ дуулахада бидэнэй сэдхэл үгээс эхээр балсана.

Улан Арминн зүгһөө фашизмда хэжэ байһан сохилтоһыс саг эрхэ бүри шангаджа байна. Дайсаңтай тэмсэлдэ бидэнэршэ эрэлхэг зорингойгөөр жагсаа!

Словакин нийтин ябуулгаша чехословацка парламентын депутат Марек Чулен нигэжэ хэлэбэ:

— Словацка нуданууд Тука, Мах ба Тисо гэгшэд ахадүүгэй алаһаһан дайнда словацка эдиршүүд ба эршүүдыс намнажа байна, хэтэ үгһаа хойшо манай үгэ эсэргүүдэй аянууһан ба худэлмэршлэ байһан газар нутаг дээрһэнэ бидэниш намнад, тэндэ немецкэ колонистнуудыс нүүлгэхэ гөһөн Гитлерэй түлөө шуһаа адхалмэхыс тэдэниш баалана.

Эрэгтэй ба эмэгтэй словагууд! Алууршанай гарынь татажа зогсооты! Немецкэ фашизмда хэрэгтэй боложо болохо хамаг бүхы юмээс үгы хэгтэ, эдэ хоолоо нуюуты. Бүү зэбсэгшэ, һуя мадаһаа ба бусад эрэг зэмсэгүүдэс бариад, хада ойдо гаргаты, дайшалхы дружинануудыс эмхидхэгтэ. Нидэнигөө үһа адхалхадтай туһалхагүй, — гансал тэмсэл ба сохилто туһалха.

Тийхэдэ словацка солдатууд таанар фронт дээрэ ородуудта эсэргүүсэжэ бүү дайладалгы, харин бүү зэбсэгшэ немецкэ галуу нохосуд тэжэ шэрлүүлэгтэ, һамгадһаа ба үхлүүдэйнгээ түлөө, хамаг бүхы зоболон үзүүлһэниш түлөө үнөөгөө абэгтэ. Зарса боготол болохын орондо, үхөө наа дээрэ гэжэ мэдэгтэ. Эвээнэй удаа Закарпатска Украиннын олонийтын ябуулгаша чехословацка парламентын депутат Иван Локота үгэ хэлэбэ.

Иван Локота үгэ хэлэбэ: «Национальн эрхэ ба зан байлһыс үгы хэлэ байгаа фашистуудта эсэргүүсн тэмсэхн өөрингөө арадыс халуунаар уралаһа.

Минн хүндтэ ахадүүнэр эгэшэүүнэр! Өөһөдөөн эрхэ сүлөөгэй түлөө эрих шангаар сэлдэ бодожэ жагсаха саг сэрэгсловацка парламентын депутат Марек Чулен нигэжэ хэлэбэ:

— Словацка нуданууд Тука, Мах ба Тисо гэгшэд ахадүүгэй алаһаһан дайнда словацка эдиршүүд ба эршүүдыс намнажа байна, хэтэ үгһаа хойшо манай үгэ эсэргүүдэй аянууһан ба худэлмэршлэ байһан газар нутаг дээрһэнэ бидэниш намнад, тэндэ немецкэ колонистнуудыс нүүлгэхэ гөһөн Гитлерэй түлөө шуһаа адхалмэхыс тэдэниш баалана.

Эрэгтэй ба эмэгтэй словагууд! Алууршанай гарынь татажа зогсооты! Немецкэ фашизмда хэрэгтэй боложо болохо хамаг бүхы юмээс үгы хэгтэ, эдэ хоолоо нуюуты. Бүү зэбсэгшэ, һуя мадаһаа ба бусад эрэг зэмсэгүүдэс бариад, хада ойдо гаргаты, дайшалхы дружинануудыс эмхидхэгтэ. Нидэнигөө үһа адхалхадтай туһалхагүй, — гансал тэмсэл ба сохилто туһалха.

Тийхэдэ словацка солдатууд таанар фронт дээрэ ородуудта эсэргүүсэжэ бүү дайладалгы, харин бүү зэбсэгшэ немецкэ галуу нохосуд тэжэ шэрлүүлэгтэ, һамгадһаа ба үхлүүдэйнгээ түлөө, хамаг бүхы зоболон үзүүлһэниш түлөө үнөөгөө абэгтэ. Зарса боготол болохын орондо, үхөө наа дээрэ гэжэ мэдэгтэ. Эвээнэй удаа Закарпатска Украиннын олонийтын ябуулгаша чехословацка парламентын депутат Иван Локота үгэ хэлэбэ.

Иван Локота үгэ хэлэбэ: «Национальн эрхэ ба зан байлһыс үгы хэлэ байгаа фашистуудта эсэргүүсн тэмсэхн өөрингөө арадыс халуунаар уралаһа.

Минн хүндтэ ахадүүнэр эгэшэүүнэр! Өөһөдөөн эрхэ сүлөөгэй түлөө эрих шангаар сэлдэ бодожэ жагсаха саг сэрэгсловацка парламентын депутат Марек Чулен нигэжэ хэлэбэ:

— Словацка нуданууд Тука, Мах ба Тисо гэгшэд ахадүүгэй алаһаһан дайнда словацка эдиршүүд ба эршүүдыс намнажа байна, хэтэ үгһаа хойшо манай үгэ эсэргүүдэй аянууһан ба худэлмэршлэ байһан газар нутаг дээрһэнэ бидэниш намнад, тэндэ немецкэ колонистнуудыс нүүлгэхэ гөһөн Гитлерэй түлөө шуһаа адхалмэхыс тэдэниш баалана.

Эрэгтэй ба эмэгтэй словагууд! Алууршанай гарынь татажа зогсооты! Немецкэ фашизмда хэрэгтэй боложо болохо хамаг бүхы юмээс үгы хэгтэ, эдэ хоолоо нуюуты. Бүү зэбсэгшэ, һуя мадаһаа ба бусад эрэг зэмсэгүүдэс бариад, хада ойдо гаргаты, дайшалхы дружинануудыс эмхидхэгтэ. Нидэнигөө үһа адхалхадтай туһалхагүй, — гансал тэмсэл ба сохилто туһалха.

Тийхэдэ словацка солдатууд таанар фронт дээрэ ородуудта эсэргүүсэжэ бүү дайладалгы, харин бүү зэбсэгшэ немецкэ галуу нохосуд тэжэ шэрлүүлэгтэ, һамгадһаа ба үхлүүдэйнгээ түлөө, хамаг бүхы зоболон үзүүлһэниш түлөө үнөөгөө абэгтэ. Зарса боготол болохын орондо, үхөө наа дээрэ гэжэ мэдэгтэ. Эвээнэй удаа Закарпатска Украиннын олонийтын ябуулгаша чехословацка парламентын депутат Иван Локота үгэ хэлэбэ.

Дарлагдаһан ахадүү славянууд!

Бүхэдэлхэй болбол энэһэн урда хүн түрэлхэтэй үзэһэн дайнуудта оролдо тоһ эхэ эдэрлэн хэжэ ба шүһа адхуулажа байгаа дайһан гал дүлэн соо орошоод оролдожэ байна.

Шүһанда хомхой германска фашизм энэ дайн уруу бүхэдэлхэй татажа оруулба. Франци, Чехословаки, Польша, Австри, Голланди, Бельги, Дани, Норвеги, Югославия ба Грециин арад зон германска фашистууд ба тэдэнэй һуул барихан Итали, Венгрия, Румыни ба Финляндийн фашистуудтай һаарта бажуудгашанхай.

Гитлеризм гэшэ наһагата славянска арадуудыс өхөөр Үзэн аладаг байна. Германска фашизм муухай мэхэтэ түсэб болбол славян арадуудай үе наһан соогоо элэжэ байгаа газарынь хүсөөрөө булаһан ажажа, немецкэ барон ба помещикуудэй гартэ, италянска ба венгерскэ ноёдто үгэжэ, славяннуудыс хатын барлаг боготол болгохо гөһөн байна.

Германска фашизм хадаа славян арадуудыс хюдажа дууһаһаа гараа отто татангүи. Гитлер ба тэрэнэй фашистка алууршад «славян арад түмэниш зэбсөл үгы хэлэ ёһотой» гэжэ элэжэ хэлэбэ. Славяннуудыс үгы хэлэ гөһөн шүбата түсэб үлгэрлэшгүй хатуу хэрэгшгөөр бээлүүдэгжэ байна.

Европодохи эгээ болбосон ба ажаллаһа оронуудай нэгэн болохо Чехословакия германска фашизм болбол хэдэн хайг болгон наһагад боготолһолһон байна. Славянска арадай нилээд өхэ газар венгерскэ помещикуудтэ болг болгон үтэнхэй. Иимэ үйлэ хуби Закарпатска Украиннын арад зөлто тууда. Зуун мянгаадһаа дээш чех, словак, карпато-украинецнууд түрмэ ба концентрацион лагерянууд соо хабхагланган зобож байна.

Германска фашизм болбол Польско республикыс үгы хээд, жэл хадаа соо 3 миллион шахуу полигые хюдажа дууһаа. Гитлер хадаа Град ба Вольфсберг гэжэ австрийска гороудуудта «барлаг боготолһуудай рынок» эхидхэжэ, немецкэ помещик ба фабрика заводой эзэдтэ польско тарышан ба худэлмэршэдыс аралжан дайлаһа.

Гитлерэй дээрмэд Итали ба Венгрия фашистуудыс худэлэн Ясепад, Югославие зэриг муухайгаар бажууба. Белград гора хандаршангүй. Энэ горото аянаһууһан 32 мянган хүмшэ түрүүшнн үдэрүүдтэ хюдажа алаба. Югославска гүрэн болбол немецкэ, италянска ба венгерскэ фашистуудай хоорондо хубаагдан дээрмэдэгдхэн байна. Гүрэн һарын туршиһа 80 мянга гарын сербнууд хюдагдла.

Засаг барилшадныс эхэ орондоо урбажа Гитлертэ худалдагдһан Болгарияда германска булмтарануудай һаарта бажуудгашанхай.

Гитлеризм гэшэ наһагата славянска арадуудыс өхөөр Үзэн аладаг байна. Германска фашизм муухай мэхэтэ түсэб болбол славян арадуудай үе наһан соогоо элэжэ байгаа газарынь хүсөөрөө булаһан ажажа, немецкэ барон ба помещикуудэй гартэ, италянска ба венгерскэ ноёдто үгэжэ, славяннуудыс хатын барлаг боготол болгохо гөһөн байна.

Гитлерей дээрмэд Итали ба Венгрия фашистуудыс худэлэн Ясепад, Югославие зэриг муухайгаар бажууба. Белград гора хандаршангүй. Энэ горото аянаһууһан 32 мянган хүмшэ түрүүшнн үдэрүүдтэ хюдажа алаба. Югославска гүрэн болбол немецкэ, италянска ба венгерскэ фашистуудай хоорондо хубаагдан дээрмэдэгдхэн байна. Гүрэн һарын туршиһа 80 мянга гарын сербнууд хюдагдла.

Засаг барилшадныс эхэ орондоо урбажа Гитлертэ худалдагдһан Болгарияда германска булмтарануудай һаарта бажуудгашанхай.

Гитлеризм гэшэ наһагата славянска арадуудыс өхөөр Үзэн аладаг байна. Германска фашизм муухай мэхэтэ түсэб болбол славян арадуудай үе наһан соогоо элэжэ байгаа газарынь хүсөөрөө булаһан ажажа, немецкэ барон ба помещикуудэй гартэ, италянска ба венгерскэ ноёдто үгэжэ, славяннуудыс хатын барлаг боготол болгохо гөһөн байна.

Германска фашизм хадаа славян арадуудыс хюдажа дууһаһаа гараа отто татангүи. Гитлер ба тэрэнэй фашистка алууршад «славян арад түмэниш зэбсөл үгы хэлэ ёһотой» гэжэ элэжэ хэлэбэ. Славяннуудыс үгы хэлэ гөһөн шүбата түсэб үлгэрлэшгүй хатуу хэрэгшгөөр бээлүүдэгжэ байна.

Европодохи эгээ болбосон ба ажаллаһа оронуудай нэгэн болохо Чехословакия германска фашизм болбол хэдэн хайг болгон наһагад боготолһолһон байна. Славянска арадай нилээд өхэ газар венгерскэ помещикуудтэ болг болгон үтэнхэй. Иимэ үйлэ хуби Закарпатска Украиннын арад зөлто тууда. Зуун мянгаадһаа дээш чех, словак, карпато-украинецнууд түрмэ ба концентрацион лагерянууд соо хабхагланган зобож байна.

Германска фашизм болбол Польско республикыс үгы хээд, жэл хадаа соо 3 миллион шахуу полигые хюдажа дууһаа. Гитлер хадаа Град ба Вольфсберг гэжэ австрийска гороудуудта «барлаг боготолһуудай рынок» эхидхэжэ, немецкэ помещик ба фабрика заводой эзэдтэ польско тарышан ба худэлмэршэдыс аралжан дайлаһа.

Гитлерей дээрмэд Итали ба Венгрия фашистуудыс худэлэн Ясепад, Югославие зэриг муухайгаар бажууба. Белград гора хандаршангүй. Энэ горото аянаһууһан 32 мянган хүмшэ түрүүшнн үдэрүүдтэ хюдажа алаба. Югославска гүрэн болбол немецкэ, италянска ба венгерскэ фашистуудай хоорондо хубаагдан дээрмэдэгдхэн байна. Гүрэн һарын туршиһа 80 мянга гарын сербнууд хюдагдла.

Засаг барилшадныс эхэ орондоо урбажа Гитлертэ худалдагдһан Болгарияда германска булмтарануудай һаарта бажуудгашанхай.

Гитлеризм гэшэ наһагата славянска арадуудыс өхөөр Үзэн аладаг байна. Германска фашизм муухай мэхэтэ түсэб болбол славян арадуудай үе наһан соогоо элэжэ байгаа газарынь хүсөөрөө булаһан ажажа, немецкэ барон ба помещикуудэй гартэ, италянска ба венгерскэ ноёдто үгэжэ, славяннуудыс хатын барлаг боготол болгохо гөһөн байна.

